

Bruxelles, 18.5.2016
COM(2016) 334 final

Recomandare de

RECOMANDARE A CONSILIULUI

privind Programul național de reformă al Letoniei pentru 2016

și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Letoniei pentru 2016

Recomandare de

RECOMANDARE A CONSILIULUI

privind Programul național de reformă al Letoniei pentru 2016

și care include un aviz al Consiliului privind Programul de stabilitate al Letoniei pentru 2016

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 121 alineatul (2) și articolul 148 alineatul (4),

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului din 7 iulie 1997 privind consolidarea supravegherii pozițiilor bugetare și supravegherea și coordonarea politicilor economice¹, în special articolul 5 alineatul (2),

având în vedere recomandarea Comisiei Europene²,

având în vedere rezoluțiile Parlamentului European³,

având în vedere concluziile Consiliului European,

având în vedere avizul Comitetului pentru ocuparea forței de muncă,

având în vedere avizul Comitetului economic și financiar,

având în vedere avizul Comitetului pentru protecție socială,

având în vedere avizul Comitetului de politică economică,

întrucât:

- (1) La data de 26 noiembrie 2015, Comisia a adoptat analiza anuală a creșterii⁴, care marchează începutul semestrului european de coordonare a politicilor economice pentru 2016. Prioritățile analizei anuale a creșterii au fost aprobate de Consiliul European din 17-18 martie 2016. La data de 26 noiembrie 2015, Comisia a adoptat, în baza Regulamentului (UE) nr. 1176/2011, Raportul privind mecanismul de alertă⁵, în care nu a identificat Letonia ca fiind unul dintre statele membre pentru care urma să se efectueze un bilanț aprofundat. În aceeași zi, Comisia a adoptat, de asemenea, o recomandare de recomandare a Consiliului privind politica economică a zonei euro⁶. Această recomandare a fost aprobată de Consiliul European din 18-19 februarie 2016 și a fost adoptată de Consiliu la data de 8 martie 2016. În calitate de țară a cărei

¹ JO L 209, 2.8.1997, p. 1.

² COM(2016) 334 final.

³ P8_TA(2016)0058, P8_TA(2016)0059 și P8_TA(2016)0060.

⁴ COM(2015) 690 final.

⁵ COM(2015) 691 final.

⁶ COM(2015) 692 final.

monedă este euro și având în vedere legăturile strânse dintre economii în cadrul uniunii economice și monetare, Letonia ar trebui să asigure punerea în aplicare integrală și în timp util a recomandărilor formulate.

- (2) Raportul de țară privind Letonia pentru 2016⁷ a fost publicat la data de 26 februarie 2016. Acesta a evaluat progresele realizate de Letonia în ceea ce privește punerea în aplicare a recomandărilor specifice fiecărei țări, adoptate de Consiliu la data de 14 iulie 2015, și pe cele realizate în direcția îndeplinirii obiectivelor naționale din cadrul Strategiei Europa 2020.
- (3) La 14 aprilie 2016, Letonia și-a prezentat Programul național de reformă pentru 2016 și Programul de stabilitate pentru 2016. Pentru a se ține seama de legăturile dintre cele două programe, acestea au fost evaluate în același timp.
- (4) Recomandările relevante specifice fiecărei țări au fost abordate în cadrul programării fondurilor structurale și de investiții europene pentru perioada 2014-2020. Astfel cum se prevede la articolul 23 din Regulamentul (UE) nr. 1303/2013, dacă acest lucru este necesar pentru a sprijini punerea în aplicare a recomandărilor relevante ale Consiliului, Comisia poate solicita unui stat membru să își revizuiască acordul de parteneriat și programele relevante și să propună modificări la acestea. Comisia a furnizat detalii suplimentare referitoare la modul în care va utiliza această dispoziție în Orientările privind aplicarea măsurilor de corelare între eficacitatea fondurilor structurale și de investiții europene și buna guvernare economică⁸.
- (5) În Programul său de stabilitate pentru 2016, Letonia a solicitat o abatere temporară de 0,5 % din PIB de la traiectoria de ajustare necesară în vederea atingerii obiectivului bugetar pe termen mediu în 2017, pentru a lua în considerare reformele structurale majore cu impact pozitiv asupra sustenabilității pe termen lung a finanțelor publice, în special reforma sectorului sănătății, bazată pe strategia în materie de sănătate pentru perioada 2014-2020 și aflată în curs de desfășurare. Detaliile reformei sunt rezumate în Programul de stabilitate. Obiectivul este majorarea la 4 % din PIB a finanțării publice pentru sectorul sănătății până în 2020, de la 3 % din PIB în 2015. Se estimează că punerea în aplicare integrală a reformei va face să crească ocuparea forței de muncă cu 0,6 % și nivelul PIB-ului cu 2,2 % până în 2023, ceea ce va avea un impact pozitiv asupra sustenabilității finanțelor publice pe termen lung. Se consideră că impactul pozitiv asupra creșterii și sustenabilității pe termen lung a finanțelor publice sunt plauzibile. În prezent, se poate considera că Letonia îndeplinește condițiile pentru a beneficia în 2017 de abaterea temporară solicitată, cu condiția să pună în aplicare în mod adecvat reformele convenite, care vor fi monitorizate în cadrul semestrului european. Cu toate acestea, valoarea abaterii temporare permise depinde de respectarea criteriului de referință minim (și anume un deficit structural de 1,7 % din PIB). În acest sens, previziunile Comisiei din primăvara anului 2016 indică posibilitatea acordării, în 2017, a unei abaterii temporare suplimentare de 0,1 % din PIB.
- (6) În prezent, Letonia face obiectul componentei preventive a Pactului de stabilitate și de creștere. În Programul său de stabilitate pentru 2016, guvernul prevede o îmbunătățire treptată a soldului global, până la 0,5 % din PIB în 2019. Traiectoria de ajustare planificată pentru atingerea obiectivului bugetar pe termen mediu – un deficit de 1 % din PIB în termeni structurali – ține cont de abaterile solicitate aferente

⁷ SWD(2016) 82 final.

⁸ COM(2014) 494 final.

reformei sistemice a pensiilor din 2017 și 2018 și reformei structurale majore a sectorului asistenței medicale din perioada 2017-2019. În conformitate cu Programul de stabilitate, se estimează că ponderea datoriei publice în PIB va crește până la 40 % în 2016, urmând să scadă apoi la 38 % în 2018. Scenariul macroeconomic pe care se întemeiază aceste proiecții bugetare este plauzibil. Cu toate acestea, măsurile necesare pentru sprijinirea, începând cu 2017, a atingerii Țintelor de deficit preconizate nu au fost suficient detaliate. Pe baza previziunilor Comisiei din primăvara anului 2016, evaluarea globală indică riscul unei anumite abateri în 2016, precum și, în condițiile în care politicile rămân neschimbate, în anii 2016 și 2017 luați împreună. Pe baza evaluării Programului de stabilitate și luând în considerare previziunile Comisiei din primăvara anului 2016, Consiliul consideră că Letonia va respecta probabil, în linii mari, dispozițiile Pactului de stabilitate și de creștere. Cu toate acestea, vor fi necesare măsuri suplimentare pentru asigurarea conformității în 2016.

- (7) Oferta de forță de muncă este limitată de reducerea populației în vârstă de muncă, iar creșterea salariilor depășește productivitatea, ceea ce reprezintă o amenințare la adresa competitivității de la nivelul costurilor. Prin urmare, pentru sprijinirea competitivității sunt necesare măsuri de sporire a capacității de inserție profesională și de ameliorare a capitalului uman.
- (8) Rata persoanelor supuse riscului de sărăcie și rata excluziunii sociale din Letonia sunt printre cele mai ridicate din UE. Sunt în curs de desfășurare activități pregătitoare pentru introducerea unui venit minim, dar punerea în aplicare a acestei măsuri este incertă, iar aplicarea sa universală nu este asigurată, din cauza costurilor bugetare. În plus, adecvarea prestațiilor sociale nu s-a ameliorat din 2009 încoace, ceea ce împiedică reducerea efectivă a sărăciei. Se așteaptă ca reforma valorii venitului minim să reducă fragmentarea actuală a asistenței sociale și să reprezinte un stimulent pentru ocuparea forței de muncă.
- (9) Domeniul de aplicare al măsurilor de activare rămâne scăzut, în special pentru șomerii de lungă durată. Corelată cu servicii de sănătate precare și cu servicii sociale insuficiente, această situație reprezintă un obstacol în calea reintegrării efective în piața muncii. Recurgerea în mai mare măsură la măsuri de activare ar stimula ocuparea forței de muncă.
- (10) Nivelul redus la finanțării publice a asistenței medicale, deficiențele structurale inerente, nivelul ridicat al plăților directe și raportul cost-eficacitate suboptim fac ca nevoile în materie de asistență medicală ale unei mari părți din populație să rămână nesatisfăcute. S-a acordat prioritate accesului la asistență medicală pentru cazurile medicale critice, însă constrângerile financiare limitează în general prestarea acestor servicii.
- (11) Letonia a înregistrat progrese în materie de reformare a sistemului de educație superioară, prin introducerea de stimulente pentru calitate și prin instituirea unui sistem independent de acreditare, dar sunt necesare îmbunătățiri ale învățământului și ale formării profesionale, în special în ceea ce privește reformarea programelor și instituirea unui cadru de reglementare pentru sistemele de tip ucenicie, pentru a îmbunătăți calitatea și disponibilitatea acestora. Partenerii sociali pot juca un rol în dezvoltarea sistemelor de tip ucenicie, după cum se arată în legea învățământului profesional.
- (12) Investițiile sunt frânate de problemele din domeniul inovării, de deficitele mediului de afaceri și de reducerea populației active. Lipsa de dinamism a inovării și un sector

al cercetării fragmentat reprezintă obstacole în calea tranziției rapide și eficiente a Letoniei către activități cu valoare ridicată mai mare și cu un grad de cunoștințe mai ridicat. Protecția redusă de care beneficiază investitorii în ceea ce privește aplicarea sistemului de insolabilitate, combinată cu ineficiența administrației publice, frânează și mai mult investițiile.

- (13) Guvernul a întreprins măsuri pentru a reduce actuala fragmentare a sectorului public al cercetării, pentru a ameliora calitatea acesteia și pentru a stimula capacitatea de inovare a sectorului de afaceri. În pofida progreselor înregistrate, atât investițiile publice, cât și cele private în cercetare și inovare rămân la un nivel scăzut în comparație cu media UE. Trebuie continuată consolidarea sectorului cercetării și trebuie majorat numărul de cercetători, în paralel cu creșterea calității cercetării. Punerea în aplicare integrală a reformelor bazate pe strategia de specializare inteligentă și utilizarea pe deplin a tuturor instrumentelor de politică existente ar stimula investițiile private în inovare.
- (14) Întreprinderile consideră că regimul insolabilității reprezintă un obstacol în calea investițiilor, întrucât rata de recuperare a activelor este scăzută, iar administratorii judiciari nu fac obiectul unei supravegheri suficiente.
- (15) Letonia a introdus o serie de inițiative încununate de succes pentru a îmbunătăți eficiența și calitatea sistemului judiciar. Cu toate acestea, reglementările privind împiedicarea conflictului de interese în cazul funcționarilor publici, deși cuprinzătoare, sunt complexe și rigide, acordând prioritate respectării formale a normelor în detrimentul analizării fiecărui caz în parte. În plus, Biroul de prevenire a corupției a fost slăbit de tensiuni interne care l-au destabilizat și au redus încrederea publicului în activitatea acestuia și în intenția sa de a acorda prioritate cazurilor de anvergură.
- (16) Ineficiența generală a administrației publice, cauzată în mare măsură de schimbarea frecventă a personalului, întârzierile înregistrate de reforma administrației publice și un management de proiect deficitar nu sunt de natură să conducă la un mediu favorabil investițiilor. Remunerațiile din sectorul public nu sunt corelate în mod adecvat cu responsabilitățile.
- (17) În contextul semestrului european, Comisia a efectuat o analiză cuprinzătoare a politicii economice a Letoniei, pe care a publicat-o în raportul de țară pentru 2016. De asemenea, Comisia a evaluat Programul de stabilitate, Programul național de reformă și măsurile luate ca urmare a recomandărilor adresate Letoniei în anii precedenți. Comisia a ținut seama nu numai de relevanța acestora pentru o politică fiscal-bugetară și socioeconomică sustenabilă în Letonia, ci și de conformitatea acestora cu normele și orientările UE, având în vedere necesitatea de a consolida guvernanta economică globală a UE prin oferirea unei contribuții a UE la deciziile naționale viitoare. Recomandările formulate de Comisie în cadrul semestrului european se reflectă în recomandările 1-3 de mai jos.
- (18) În lumina evaluării respective, Consiliul a examinat Programul de stabilitate, iar avizul⁹ său se reflectă îndeosebi în recomandarea 1 de mai jos,

⁹

Emis în temeiul articolului 5 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1466/97 al Consiliului.

RECOMANDĂ ca, în perioada 2016-2017, Letonia să întreprindă acțiuni astfel încât:

1. Să se asigure că abaterea de la traiectoria de ajustare pentru atingerea obiectivului bugetar pe termen mediu în 2016 și 2017 se limitează la marja permisă pentru reforma sistemică a pensiilor și reforma structurală majoră a sectorului asistenței medicale. Să reducă sarcina fiscală asupra costului forței de muncă aferentă persoanelor cu venituri mici, prin privilegierea unui transfer al impozitării către taxele de mediu și impozitele pe proprietate, de natură să stimuleze creșterea, și prin îmbunătățirea respectării obligațiilor fiscale.
2. Să amelioreze adecvarea prestațiilor sociale și să intensifice măsurile menite să îi sprijine pe beneficiari în vederea găsirii și a păstrării unui loc de muncă, inclusiv printr-un domeniu de aplicare mai vast al măsurilor de activare. Să accelereze reforma programei de învățământ profesional, să instituie, împreună cu partenerii sociali, un cadru de reglementare pentru sistemele de tip ucenicie și să sporească oferta acestora. Să îmbunătățească accesibilitatea, calitatea și raportul cost-eficacitate ale sistemului de sănătate.
3. Să urmărească o consolidare a instituțiilor de cercetare și să asigure stimulente pentru investițiile private în inovare. Să consolideze reglementările pentru prevenirea conflictelor de interese și să instituie un cadru juridic comun pentru toți angajații din administrația publică. Să sporească gradul de răspundere al administratorilor judiciari și supravegherea publică la care sunt supuși aceștia.

Adoptată la Bruxelles,

*Pentru Consiliu,
Președintele*